

85

DA

FACTS

D e t E u r o p æ i s k e A r b e j d s m i l j ø a g e n t u r

ISSN 1681-2003

Vurdering, fjernelse og væsentlig reduktion af erhvervsrisici. Sammendrag af Arbejds miljøagenturets rapport

Indledning

Arbejdspladsvurdering er grundlaget for en effektiv arbejdsmiljøstyring og nøglen til at reducere arbejdsrelaterede ulykker og erhvervssygdomme. Hvis vurderingen gennemføres korrekt, forbedrer den ikke blot arbejdsmiljøet, men også virksomhedens resultat generelt.

Rapporten skal støtte den europæiske kampagne for 2008-2009 »Et sikkert og sundt arbejdsmiljø« om arbejdspladsvurdering med at formidle oplysninger om vellykkede foranstaltninger på arbejdspladsen med det formål at fjerne eller reducere risiciene væsentligt. Rapporten er rettet mod de personer, der er ansvarlige for at gennemføre risikovurderinger på arbejdspladsen og træffer beslutninger om en forebyggende indsats.

Der blev fremdraget 18 caseeksempler og syv snapshots (kortere cases) fra en række erhverv og økonomiske sektorer i hele Europa. De illustrerer, hvordan specifikke virksomheder har vurderet og håndteret deres risici. Nogle har fjernet eller forebygget den identificerede risiko, mens det er lykkedes andre at reducere risikoen betragteligt. Den indsats, der gøres for at vurdere risiciene og håndtere dem, kan overføres til lignende job og økonomiske sektorer og til andre EU-medlemsstater. De skal naturligvis tilpasses de specifikke forhold inden for hver sektor eller arbejdsplads.

Rapportens nøglekonklusioner

Der findes en række risici, som helt kan undgås eller fjernes. Den resterende risiko vurderes efterfølgende som meget lav eller tæt på nul. Rapporten viser, hvordan disse resultater kan opnås, ved hjælp af cases, der beskæftiger sig med risici i forbindelse med elektrisk strøm, manuel håndtering, ubeskyttet håndtering af farlige stoffer eller eksponering for støj.

I andre tilfælde, hvor en fuldstændig fjernelse af risiciene ikke er mulig, har de fleste af foranstaltningerne til formål »at bekæmpe risiciene ved kilden«, dvs. ved at rette den forebyggende indsats mod kilden til risikoen. Dette medfører ofte, at risikoen reduceres væsentligt til et meget lavere niveau. Rapporten viser, hvordan resultaterne opnås på områder som ulykkesforebyggelse, arbejdstilrettelæggelse, eksponering for støj, savsmuld eller elektromagnetiske felter.

Grundlæggende succesfaktorer

De succesfaktorer, som i rapporten er udpeget som grundlæggende for en effektiv arbejdspladsvurdering, er følgende:

- En detaljeret arbejdspladsvurdering er den logiske og strukturelle forudsætning for en effektiv risikoeliminering/-reduktion.

Foto af Matti Saari, gengivet med tilladelse fra Skanska Finland.

- Stærk motivation fra en vigtig og indflydelsesrig gruppe (f.eks. en afdeling, et sikkerhedsudvalg med deltagelse af medarbejdere, arbejdsgiveren). Stor motivation fra initiativtagerne til forebyggende foranstaltninger til håndtering af risici eller en specifik risiko, samtidig med at der ikke er større indvendinger fra andre parter i eller uden for organisationen.
- Støtte fra den øverste ledelse. Dette er afgørende for at sikre, at der afsættes de nødvendige ressourcer til projektet, såsom budget, personale, udstyr osv.
- Inddragelse af de berørte aktører, f.eks. arbejdstagerne selv, HR, finansafdelingen, arbejdsmiljøeksperter osv. En vigtig gruppe, som skal være motiveret og deltage fra starten, er medarbejderne. De skal ikke blot inddrages i risikoanalysen, men også i identificeringen og implementeringen af mulige løsninger. Der er ofte behov for deres praktiske, detaljerede viden og kompetence i forbindelse med udarbejdelsen af forebyggende foranstaltninger.
- En god analyse af/viden om effektive potentielle løsninger, bedste praksis og videnskabelige eller teknologiske nyskabelser.
- En tillidsfuld og samarbejdsvenlig atmosfære blandt de nøgleaktører, der er involveret i arbejdspladsvurderingen.
- Ingen større hindringer for vedtagelsen af forebyggelses- og beskyttelsesforanstaltningerne. Disse kan bl.a. være:
 - økonomiske barrierer, såsom mangel på økonomiske ressourcer eller negative costbenefitanalyser
 - mangel på tilgængelige løsninger, f.eks. alternative teknologier, maskiner, arbejdsprocesser
 - negative virkninger for andre (medarbejdere, afdelinger) ved at overføre risikoen til et andet område.

ET SIKKERT OG SUNDT ARBEJDSMILJØ

GODT FOR BÅDE DIG OG DIN ARBEJDSPLADS

<http://hw.osha.europa.eu>

Ekstra succesfaktorer

Ud over de grundlæggende succesfaktorer, som gælder for samtlige eksempler, viser caseanalysen, at der findes nogle ekstra faktorer, der motiverer aktørerne til at gå længere end ellers for at opnå resultater, der ligger langt over gennemsnittet. Nogle af disse ekstra faktorer er:

- en stærk motivation til at være den bedste i branchen, eller blot være så god som muligt, eller til at forbedre virksomhedens image eller forbedre sikkerhedsorganisationens image
- den vigtige rolle, som den pågældende arbejdsplads (eller de udsatte personer) spiller i arbejdsflowsystemet
- problemer med at erstatte syge arbejdstagere
- intern kapacitet til at identificere (og udvikle) effektive løsninger
- adgangen til enkle løsninger på store risici
- korrekt overvågning af de vedtagne forebyggelses- og beskyttelsesforanstaltninger (Bliver foranstaltningerne gennemført? Virker de? Er de tilstrækkelige?)
- adgang til ekstern rådgivning i forbindelse med komplicerede eller avancerede løsninger
- motivation til at reducere de relaterede omkostninger i forbindelse med ulykker og sygdomme inden for højrisikobrancher eller -områder.

Hvis disse ekstra faktorer føjes til de grundlæggende succesfaktorer, synes en signifikant risikoreduktion eller endog -fjernelse at være mulig.

De fleste casestudier indeholder en blanding af forebyggende foranstaltninger (bekæmpelse af risici ved kilden, tilpasning af arbejdet til den enkelte, tilpasning til de tekniske fremskridt, formidling af hensigtsmæssig instruktion til arbejdstagerne osv.). Vedtagelsen af disse indbyrdes forbundne foranstaltninger er også en afgørende succesfaktor.

Fordele ved en korrekt arbejdspladsvurdering

Nogle af fordelene ved at gennemføre en korrekt og præcis arbejdspladsvurdering og fjerne eller foretage en betydelig begrænsning af risici på arbejdspladsen fremgår tydeligt af rapportens eksempler:

- Sunde og sikre arbejdspladser (lavere sygefravær, mindre personaleudskiftning, en motiveret arbejdsstyrke, færre klager, et bedre arbejdsklima, færre gener på grund af høje støjniveauer, arbejde i uheldsmæssige arbejdsstillinger, høje temperaturer osv.).
- En reduktion i omkostningerne ved arbejdsulykker og erhvervs-sygdomme.
- I visse tilfælde er de samlede omkostninger ved løsningen lavere end omkostningerne ved den tidligere løsning/situation.

- De gennemførte ændringer (reorganisering af arbejdspladsen, nyt eller tilpasset maskineri, nye arbejdsprocesser) er ikke kun sikrere og sundere, men også mere effektive og produktive.
- Den valgte løsning betyder, at jobbet kan udføres af flere medarbejdere (f.eks. fordi der kræves mindre fysisk styrke).

Systematisk arbejdspladsvurdering forbedrer derfor arbejdsmiljøet og virksomhedens resultat i almindelighed.

Casestudy — Forebyggelse af nålestikskader — Hospitalet i Baden-Württemberg

I forbindelse med dette projekt blev der indført nyt sikkerhedsudstyr samt uddannelsesaktiviteter som led i en indsats for at reducere forekomsten af nålestikskader blandt hospitalsansatte. I løbet af 12 måneder blev antallet af nålestiksskader reduceret til nul.

Casestudy — Reduktion af manuel håndtering af byrder — Azimut Yachts

Det fremgik af en foreløbig vurdering af risiciene ved manuel håndtering af byrder på dette skibsværft, at akselmonteringsprocesserne var særligt kritiske. For at reducere de pågældende risici blev der bygget en vogn, som helt ændrede akselmonteringsproceduren og derved mindskede behovet for manuel håndtering af byrder.

Hvor fås rapporten?

Den samlede rapport findes på engelsk på agenturets websted: <http://osha.europa.eu/en/publications/reports/TEWE09001ENC/view> og kan downloades gratis.

Dette faktablad er tilgængeligt på alle EU-sprog på: <http://osha.europa.eu/en/publications/factsheets>

Yderligere oplysninger

»Et sikkert og sundt arbejdsmiljø — Godt for både dig og din arbejdsplads — En europæisk kampagne om arbejdspladsvurdering« er temaet for den europæiske kampagne for 2008-2009, der arrangeres af Det Europæiske Arbejdsmiljøagentur (EU-OSHA) i over 30 lande, herunder samtlige EU-medlemsstater. Dette faktablad er udarbejdet til støtte for kampagnen.

Andre faktablade i serien og yderligere information om arbejdspladsvurdering findes på

<http://osha.europa.eu/topics/riskassessment>

Dette netsted opdateres og videreudvikles løbende.

<http://hw.osha.europa.eu> er det direkte link til den europæiske kampagne

Det Europæiske Arbejdsmiljøagentur

Gran Vía, 33, 48009 Bilbao, SPANIEN
Tlf. +34 944794360, fax +34 944794383
E-post: information@osha.europa.eu

© Det Europæiske Arbejdsmiljøagentur. Eftertryk er tilladt med kildeangivelse. Printed in Belgium, 2009

